

**TA'LIMDA AKTDAN FOYDALANISH: INNOVATSION PEDAGOGIK
YONDASHUVLAR**

Abduraximov Sirotillo Ulug'bek o'g'li

sirotillo2258@gmail.com

Muhammad al-Xorazmiy omidagi TATU Farg'ona filiali talabasi

Annotatsiya. Jamiyat rivojlanishi hozirgi vaqtda inson faoliyati mahsuloti sifatida o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lgan axborotni ishlab chiqarish jarayoni bilan chambarchas bog'liq: u bir vaqtning o'zida bir nechta iste'molchilar tomonidan assimilyatsiya qilinishi, foydalanilganda kamaymasligi, turli masofalarga osongina va tez o'tkazilishi mumkin. Yagona axborot makonini yaratish inson hayotining barcha sohalarida nashrlarni qoldiradi va yangi turdagi madaniyat paydo bo'ladi, unda eng muhim o'rinlardan birini egallaydi. Axborotni uzatish usullari doimiy ravishda takomillashtirilib, hozirda yangi axborot texnologiyalari, kompyuter texnikasi va turli xil texnik vositalardan ommaviy foydalanishga erishildi. Katta miqdordagi axborotga ega bo'lgan ushbu mablag'lar yosh avlodning shaxsiga va ongiga ta'sir qilolmaydi.

Абстрактный. Развитие общества тесно связано с процессом производства информации, которая как продукт человеческой деятельности имеет свои особенности: может усваиваться несколькими потребителями одновременно, не уменьшается при использовании, может легко и можно быстро переносить на разные расстояния. Создание единого информационного пространства оставит публикации во всех сферах человеческой жизни, и появится новый тип культуры, занимающий в нем одно из важнейших мест. Способы передачи информации постоянно совершенствовались, и в настоящее время широко используются новые информационные технологии, компьютерная техника и различные технические средства. Эти фонды, обладающие большим объемом информации, не могут повлиять на личность и сознание молодого поколения.

Abstract. The development of society is currently closely related to the process of information production, which, as a product of human activity, has its own characteristics: it can be assimilated by several consumers at the same time, does not decrease when used, can be easily and quickly transferred over different distances. The creation of a single information space leaves its imprint on all spheres of human life, and a new type of culture appears in it, which occupies one of the most important places. The methods of transmitting information are constantly being improved, and now the mass use of new information technologies, computer equipment and various technical means has been achieved. These funds, which have a large amount of information, cannot but affect the personality and consciousness of the younger generation.

Kalit so'zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), innovatsion ta'lim, raqamli pedagogika, interaktiv o'qitish usullari, virtual sinflar.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), инновационное образование, цифровая педагогика, интерактивные методы обучения, виртуальные занятия.

Keywords: information and communication technologies (ICT), innovative education, digital pedagogy, interactive teaching methods, virtual classrooms.

O'quv jarayoni, shubhasiz, zamonaviy bolalar va jamiyatning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olishi kerak, shuning uchun zamonaviy axborot vositalaridan foydalanish va barcha yoshdagi bolalar bilan ishlashning innovatsion usullaridan foydalanish zarur. Hech qanday shubha yo'qki, bu har qanday o'qituvchidan, hatto katta tajribaga ega bo'lishni talab qiladi, o'z-o'zini o'qitishni muntazam amalga oshiradi va pedagogik mahorat va ko'nikmalarni yaxshilaydi. Ushbu ishda mavjud pedagogik texnologiyalarni monitoring qilish, yangilar paydo bo'lishini kuzatish va ularni o'rganish kerak. Pedagogik texnologiya yordamida nazariy asosda o'rganish va ta'lim jarayonlarini takomillashtirish vositasi va usullari jamlangan bo'lib, ular belgilangan ta'lim maqsadlarini muvaffaqiyatli amalga oshirish imkonini beradi. Pedagogik texnologiyalardan ajratilgan holda, o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga qaratilgan texnologiyalar ajratib turiladi, bu axborotkommunikatsiya texnologiyalarini o'z ichiga olgan guruhdir. [1. 2020:B276].

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) - axborotni tayyorlash va uzatish jarayonlari bo'lgan ta'limning yangi axborot texnologiyalari bo'lib, uni o'tkazishning asosiy vositasi kompyuter.

Kompyuterni zamonaviy axborot uzatish vositasi sifatida foydalanish natijasida AKT pedagogik jarayonning ko'plab qismlarini tezlashtirishi mumkin, bu esa uni yanada samaraliroq olib boradi va ta'lim darajasini yanada yuqori darajaga ko'taradi.

Kompyuter texnologiyalarining didaktik xususiyatlari o'zlarining axborot boyligi, ko'rsatilgan hodisalar va hodisalarning haqiqati, ularning namoyishi va ravshanligi, kuzatuvchilarning hissiy sohasiga kuchli ta'sir, vaqtinchalik va mekansal to'siqlarni bartaraf etish qobiliyatidir. Ularning qo'llanilishi didaktikaning asosiy tamoyillaridan biri - aniqlik printsipli sifatida to'liq amalga oshiriladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari vositasida taqdim etiladigan ob'ektlar ko'proq informativ, rang-barang, ob'ekt yoki hodisani bir necha tomondan ko'rib chiqishga imkon beradi. Bu materialni xabardor qilish jarayonini tezlashtiradi, murakkab kontseptsiyalarni idrok etish samaradorligini oshiradi, guruhning xususiyatlarini va bolalarning shaxsiyatlarini hisobga olgan holda materialni o'zaro bog'lash imkonini beradi. [2. 2023:B36].

Bolalarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o'ziga xos xususiyatlari shaxsiy muloqotning tasavvurini tug'diradi, yuqori pedagogik ta'sirni ta'minlaydigan taqdim etilgan materialga yo'naltiriladi. Bolaning bevosita kompyuter yordamida o'qitadigan vositasidan ishlashi individual yondashuvni ta'minlaydi va har bir bolaning tezligi va o'qitish usuliga mos keladigan vazifalarni tanlashini ta'minlaydi. Bu AKTdan foydalanib, o'quv jarayonining moslashuvchanligini ko'rsatadi.

Biz ko'rib chiqadigan vositalarning yana bir xususiyati shundaki, ularning barchasi bolalar uchun kuchli hissiy ta'sir ko'rsatadi va hissiy munosabat ondan ko'ra kuchliroq bo'lib, xotirlashning yuqori mahkamligini ta'minlaydi.

Kompyuter texnologiyalari zamonaviy ta'lim talablariga mos ravishda modernizatsiya qilinayotgan mavjud usullar asosida ta'lim sohasida qo'llaniladi. O'qituvchilarni AKTni sinfda va texnik qo'llabquvvatlashda, shu jumladan, ta'lim muassasalarida axborotni, moddiy va tashkiliy

jihozlarni etkazib berish uchun ixtisoslashtirilgan vositalarni takomillashtirish va rivojlantirish uchun o'qituvchilarning metodik tayyorgarligi bilan bir qatorda (ma'lum texnikaning mavjudligi, texnik vositalarning to'g'ri holatini saqlab qolish, ularni o'z vaqtida ta'mirlash va almashtirish). Ishning yangi usullari va usullarini jalb qilish katta ahamiyatga ega bo'lishiga qaramasdan, yangi ma'lumotni o'qitishda o'qituvchiga tegishli bo'lishi kerak, kompyuter texnologiyasidan foydalanish faqatgina yordamchi element bo'lishi mumkin. ular qanday doyguncha o'zlarini ko'tarishadi. Pedagogik jarayonda bunday vositalarni joriy etish va uning yaxlitligini ta'minlash katta ahamiyatga ega. Axborot va kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan o'qituvchi yaxshi tayyorgarlik ko'rish va ularning ishlaridan xabardor bo'lishlari kerak. Buning uchun ulardan foydalanish maqsadga muvofiqligini, pedagogik vazifalarga muvofiqligini, ushbu vositalardan foydalanishning barcha jihatlari va xususiyatlarini bilish uchun kerakli metodik tayyorgarlik talab qilinadi. Bundan tashqari, texnik jihatdan ham o'qituvchiga turli xil texnik vositalardan foydalanish qobiliyati va ularni qo'llashda xavfsizlik to'g'risida bilishni talab qilishlari kerak. Bugungi kunda ko'plab o'qituvchilar kompyuter texnologiyalari bilan ishlash uchun zarur ko'nikmalarga ega emasligi, zamonaviy ta'lim tizimida ta'limning yangi shakllarini joriy etishga to'sqinlik qilmasligi kerak. [3. 2022:B368].

Maktab yoshidagi bolalar bugungi kunda turli axborot texnologiyalari va turli xil texnik vositalar bilan tanishishadi, bu esa kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda axborotni qabul qilishga tayyorligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, bolalar ushbu tayyorgarlikning turli darajalariga ega bo'lishi mumkin, shuning uchun talabalarning mo'ljallangan vositalardan (masalan, kompyuterdan) foydalanib, axborot vositalarini o'zlarining texnik vositalaridan foydalanish qobiliyatini bilish qobiliyatini aniqlash maqsadga muvofiqdir. Bunday diagnostika aqliy jarayonlarning, jismoniy va intellektual qobiliyatlarning rivojlanish darajasini aniqlash, sinflar davomida har bir bolaga alohida yondashuvni aniqlash, har bir bolaga vazifalarni qiyinchilik darajasi va boshqalarni tanlash uchun mo'ljallangan. bolalar uchun AKT yordamida taqdim etilishi, shuningdek, o'qituvchi tomonidan bolalar uchun his qilish jarayonini engillashtirish uchun oldindan qayta ishlangan va optimallashtirilgan bo'lishi kerak. Materialning taqdim etilish tartibi va mantiqiy fikrlash, aks ettirish va eslash jarayonlariga maksimal darajada ta'sir qilishi kerak. Ya'ni, axborot faqatgina yangi bilimlarni etkazibgina qolmasdan, fikrlash jarayonini ushbu bilimlarni qayta ishlash uchun faol qadamlar qo'yishga yo'naltiradi. [4. 2023:B182].

Ta'lim texnologiyasi har bir bolaning shaxsiy qobiliyatini va qobiliyatini, shuningdek, turli vositalar bilan ishlashning mavjud mahoratini hisobga olishni talab qiladi. AKT ham alohida yondashuv muammosini hal qilishi mumkin. shuning uchun o'quv materialining tezligini va malakani oshirib olish mumkin. Bundan tashqari, innovatsion texnologiyalardan foydalanish va o'rganish xarakterini individualizatsiya qilish har bir bola uchun muvaffaqiyatli vaziyat yaratishga yordam beradi, bu esa bolalarning zarur materiallarni olish darajasini oshirishga yordam beradi.

Shunday qilib, kompyuter texnologiyasidan foydalanish kollektiv faolligni, motivatsiyani, aqliy faoliyatni shakllantirishga yordam beradi, görünürlüğü oshiradi va axborot uzatishda bir vaqtning o'zida bir necha retseptorlardan foydalanishga imkon beradi. Bu kompyuter texnologiyasini maktab yoshidagi bolalarni o'qitish va rivojlantirish samaradorligini oshirishning muhim usuli sifatida ko'rib chiqish imkonini beradi. [5. 2021:B282].

Maktab ob'ekti sifatida texnologiya axborot va kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlarga ega bo'lib, ushbu fanni o'qitish samaradorligini oshirishi mumkin. Faqatgina muhim narsa - to'g'ri boshqaruv va har bir pedagogik sharoitda AKTdan foydalanish smoralidir.

REFERENCES

1. Ibodullayevich I. O. et al. Digital data security in blockchain networks //Miasto Przyszłości. – 2024. – T. 47. – C. 274-278.
2. Khumoyun A. Information threats in the modern world //MMIT Proceedings. – 2023. – C. 37-38.
3. Saminjonova Z. I. Q., Abduvositov X. F. Yolg'izlik hodisasining nazariy tahlili //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – T. 2. – №. 10-2. – C. 368-375.
4. Temirxon E. Yuzni Aniqlash Algoritmilarini Qiyosiy Tahlil Qilish //Intellectual Education Technological Solutions and Innovative Digital Tools. – 2023. – T. 2. – №. 17. – C. 181-183.
5. Юлдашев Ф. А., Юлдашева М. Б. Экзистенциальные проблемы изучения одиночества //Материалы международной конференции “Проблемы психологического благополучия”. УРГПУ Екатеринбург. Стр. – 2021. – С. 281-284.